

UVOD

Reciprocitet i retorzija je izraz jedne od opštih ideja koje čine temelj međunarodnog privatnog prava. To je izraz težnje da se osigura ravnopravna saradnja među suverenitetima. Ako je moguće uopšte, vezivati postojanje pojedinih grana prava za principe ponašanja, onda je van svake sumnje da međunarodno privatno pravo, u dobrom delu, duguje svoje postojanje ovom principu.

Njegova suština je sadržana u maksimi do ut des-koja se jednostrano posmatrajući, može prevesti sa „daj da bi dobio“. U svetu podeljenom na jake i slabije države, reciprocitet omogućava potonjim da sa jakim sarađuju, očuvavši jednu meru dostojanstva koja je suverenitetu neophodna-saradnja se obavlja na ravnopravnim osnovama. Nužna saradnja, uz prisustvo principa reciprociteta, prerasta u željenu saradnju. Tako posmatrano reciprocitet je izvor zaštite slabijih.

2.OPREDELJENJE PODRUČJA NA KOJIMA JE OPRAVDANO POSTAVITI USLOVE RECIPROCITETA

Postavljanje uslova reciprociteta nije jednako opravdano u svim oblastima međunarodnog pravnog prava. U teoriji i praksi, različiti stavovi se vezuju za reciprocitet u domenu određivanja merodavnog prava, zatim za reciprocitet u vezi sukobom jurisdikcije, odnosno u vezi sa pravima stranaca .

2.1.Reciprocitet i retorzija u određivanju merodavnog prava

Postaviti uslov reciprociteta i zapretiti retorzijom kao sankcijom u oblasti određivanja merodavnog prava praktično znači sledeće: Strano pravo na koje ukazuje domaća koliziona norma primeniće se samo u slučaju ako se u dotičnoj stranoj zemlji u simetričnom slučaju primenjuje pravo Srbije. Ako to nije slučaj, nećemo ni mi primeniti strano materijalno pravo. U našem kolizionom pravu retorzionu meru su predviđali naslednopravni propisi-član 155 bivšeg zakona o nasleđivanju iz 1965 godine. Prema toj normi je bilo predviđeno da se zaostavština stranog državljanina raspravlja prema pravu države čiji je državljanin ostavilac; ali u slučaju da se u dotičnoj zemlji zaostavština našeg državljanina nije raspravljala po srpskom pravu već prema tamošnjem lex fori, bila je predviđena retorziona mera. Retorzija je retka pojava u praksi određivanja merodavnog prava a nema podrške ni u teoriji. Sama reč retorzija znači odmazdu i retorizam je mera u suštini zaista jedna vrsta odmazde. U međunarodnom privatnom pravu saradnja pravnih poredaka gradi se pretežno jednostranim akcijama. Svaka država sama odlučuje do koje će mere i u kojim će situacijama da uvaži strano pravo. strane odluke, odnosno koja će prava učiniti dostupnim strancima. U osnovi ovih ustupaka koje čini jedno pravo svakako leži očekivanje da će i strani pravni poretki na sličan način postupiti da će ustupci biti paralelni. Međutim kako je logična i opravdana težnja za uravnoteženošću ustupaka to još ne znači da bi bio opravdan zahtev koji ide za tim da ti ustupci budu simetrični. To bi značilo da mi zahtevamo da sve zemlje imaju ista koliziona rešenja koja ima i domaća država, što je sasvim nerealno i sigurno nije preduslov međunarodne saradnje.

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com